

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 448/2019-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa VIAM – dražobnej spoločnosti s. r. o., Brnenská 80, Košice, IČO 44166591, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Krutek & Kuruczová, Hlavná 11, Trnava, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Michala Kruteka, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 4/2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Co 176/2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť VIAM – dražobnej spoločnosti s. r. o. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. septembra 2018 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa VIAM – dražobnej spoločnosti s. r. o., Brnenská 80, Košice, IČO 44166591 (ďalej aj „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 4/2018 (ďalej aj „napadnuté konanie“) v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 176/2018 z 29. júna 2018.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Oroszovi, ktorému funkčné obdobie sudcu ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 (ďalej len „rozvrh práce“) bola vec náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3 písm. a) rozvrhu práce prerokovaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že na okresnom súde je pod sp. zn. 13 C 4/2018 vedené konanie, ktorého procesnými stranami sú žalobkyňa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“), žalovaný v 1. rade – [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaný v 1. rade“) a sťažovateľ v procesnom postavení žalovaného v 2. rade (ďalej spolu aj „žalovaní“). Okresný súd v napadnutom konaní uznesením z 29. marca 2018

nariadil neodkladné opatrenie, podľa ktorého sa žalovaní majú zdržať výkonu záložného práva predajom zálohu na dobrovoľnej dražbe, a to nehnuteľností zapísaných na LV č. [REDACTED] vedeného Okresným úradom Košice, katastrálnym odborom, okres Košice II, obec Košice-Západ, katastrálne územie [REDACTED], a to bytu č. [REDACTED] na 2. poschodí vo vchode č. [REDACTED] (ďalej len „byt“) obytného domu so súpisným číslom [REDACTED] na [REDACTED] na parcele registra „C“ č. [REDACTED] s výmerou 196 m² – zastavané plochy a nádvoría, a parcele registra „C“ č. [REDACTED] s výmerou 196 m² – zastavané plochy a nádvoría (ďalej len „bytový dom“), a to až do právoplatného skončenia vo veci samej. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 6 Co 176/2018 z 29. júna 2018 potvrdil uznesenie z 29. marca 2018.

4. Podľa sťažovateľa sa súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci priklonili k návrhom žalobkyne, hoci v nich uviedla podľa neho nesprávne a zavádzajúce informácie. Žalobkyňa predložila okresnému súdu list sťažovateľa z 30. novembra 2017 (doručený jej 21. decembra 2017), v ktorom vlastníci bytov a nebytových priestorov bytového domu v zastúpení žalovaných oznámili výkon záložného práva podľa § 1511 ods. 1 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov. Dôvodom výkonu záložného práva bola skutočnosť, že žalobkyňa ako bezpodielová spoluvlastníčka bytu v bytovom dome nespĺnila riadne a včas zabezpečovanú pohľadávku ostatných spoluvlastníkov bytového domu predstavujúcu k 18. októbru 2017 sumu 1143,56 €. Manželovi žalobkyne žiadna výzva na uhradenie dlhu, ako ani oznámenie o výkone záložného práva neboli doručené (sťažovateľovi sa zásielka vrátila späť ako neprevzatá).

5. Podľa sťažovateľa z obsahu jeho oznámenia z 30. novembra 2017 nebolo možné vyvodiť záver, že byt bude predmetom dobrovoľnej dražby, pretože v ňom len poukázal na všetky zákonné možnosti uspokojenia predmetnej pohľadávky. Navyše, sťažovateľ v konaní pred okresným súdom v súvislosti s nemožnosťou uskutočnenia dražby v tejto veci potvrdil, že medzi ním a žalovaným v 1. rade nebola uzatvorená žiadna zmluva o vykonaní dražby, a poukázal na to, že dlžná pohľadávka nepresiahla sumu 2000 €. Úmyslom

sťažovateľa bolo len zapísanie zákonného záložného práva na základe oznámenia z 30. novembra 2017 na príslušný list vlastníctva, čím by získali záložní veritelia prednostné uspokojenie ich pohľadávky.

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom rozhodol, že jeho *„základné právo na spravodlivé prerokovanie veci podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/4/2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6Co/176/2018 porušené bolo“*. Taktiež navrhol, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov a priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia 390,50 €.

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

13. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97), a preto ich porušenie skúma spoločne.

14. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

16. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené

zákonem, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

17. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

18. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

19. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

20. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ nesúhlasí s postupom okresného súdu, ktorým došlo k nariadeniu neodkladného opatrenia, avšak sám v rámci napadnutého konania využil svoje právo podať proti uzneseniu okresného súdu z 29. marca 2018 odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu preskúmať samotné uznesenie okresného súdu z 29. marca 2018 a jemu predchádzajúci postup okresného súdu v danom prípade vylučujú právomoc ústavného súdu.

21. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

22. Sťažovateľ ako žalovaný v 2. rade v predmetnom konaní je síce stranou sporu, avšak ústavnému súdu neušlo, že sám vo svojej sťažnosti potvrdil, že jeho právne záujmy nemohli byť postupom súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci dotknuté, keďže v ústavnej sťažnosti uviedol, že *„Sťažovateľ pred súdom sám potvrdil, že žiadna zmluva o vykonaní dražby medzi Žalovaným v rade 1 a Sťažovateľom nebola uzavretá.“*. Podľa ústavného súdu z uvedeného vyplýva, že v dôsledku neexistencie právneho záujmu sťažovateľa na predmete sporu medzi porušením sťažovateľom namietaných práv a postupom okresného súdu v tejto veci neexistuje žiadna príčinná súvislosť. Inak povedané, keďže neexistoval žiaden právny vzťah medzi sťažovateľom a vlastníkami bytového domu, resp. správcom bytového domu, rozhodnutím o zásahu do vlastníckeho práva, resp. o obmedzení vlastníckeho práva dotknutých vlastníkov bytového domu k porušeniu sťažovateľom označených práv nemohlo dôjsť.

23. Nad rámec uvedeného ústavný súd, pokiaľ ide o rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, poukazuje na to, že táto vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1

dohovoru na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení (pozn. v súčasnosti neodkladné opatrenia), pretože nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch [pozri rozhodnutie *Apis versus Slovenská republika* z 10. 1. 2000, č. 39754/98, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 dohovoru *ratione materiae* v konaní (o zrušení predbežného opatrenia), napr. aj III. ÚS 339/2012, IV. ÚS 560/2012, I. ÚS 342/2016].

24. Realizácia inštitútu predbežného opatrenia (v súčasnosti neodkladného opatrenia) ako zabezpečovacieho prostriedku v civilnom procese nemôže sama osebe opodstatniť záver o porušení práva fyzickej osoby alebo právnickej osoby vyplývajúceho z ústavy alebo dohovoru, pretože zákon poskytuje účastníkovi, proti ktorému smeruje výrok rozhodnutia o predbežnom opatrení, primeranú a efektívnu ochranu pred prípadným neopodstatneným a nezákonným obsahom takéhoto rozhodnutia aj počas konania vo veci samej. Keďže teda túto ochranu považuje ústavný súd jednak za účinnú a jednak za dostupnú, účastník súdneho konania sa jej preto nemôže súčasne dovoľávať aj prostredníctvom sťažnosti pred ústavným súdom (*mutatis mutandis* II. ÚS 37/00, I. ÚS 46/00, I. ÚS 148/03, I. ÚS 49/07, III. ÚS 281/07, I. ÚS 342/2016).

25. Na druhej strane však treba pripustiť, že ústavný súd už v rámci svojej rozhodovacej činnosti pristúpil k preskúmaniu niektorých rozhodnutí o predbežných opatreniach (pozn. v súčasnosti neodkladné opatrenia), zásadne však išlo o ojedinelé prípady charakterizované výnimočnými okolnosťami vecí. V tejto súvislosti ústavný súd judikoval, že zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach (v súčasnosti neodkladných opatreniach) môže iba za predpokladu, že by takýmto rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu majúci charakter svojvôle (obdobne III. ÚS 169/2010, III. ÚS 281/07).

26. V danom prípade teda ústavný súd na základe uvedených zistení v prvom rade konštatuje, že *prima facie* nie je daná jeho právomoc na prerokovanie vecí, pretože ochranu právam sťažovateľa poskytoval Civilný sporový poriadok a všeobecný súd okresný súd, a to prostredníctvom účinných a dostupných právnych prostriedkov nápravy, pričom v rámci

tohto konania vo veci samej môže sťažovateľ naplno uplatniť (aj) námietky, ktoré uvádza v podanej sťažnosti. Ústavný súd, vychádzajúc zo svojej subsidiárnej právomoci upravenej v čl. 127 ods. 1 ústavy, sťažnosť sťažovateľa mohol odmietnuť už pre nedostatok svojej právomoci [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde]. K podobným záverom už ústavný súd viackrát dospel v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. m. m. III. ÚS 409/2015, II. ÚS 81/07, I. ÚS 46/00).

27. Ústavný súd sa však súčasne nad rámec uvedeného v rámci predbežného prerokovania oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu, v ktorom krajský súd zhrnul doterajší priebeh konania v danej veci, resp. obsah procesných úkonov súdu i strán sporu, poukázal na ustanovenia dotknutých právnych predpisov a judikatúru týkajúcu sa splnenia podmienok pre nariadenia neodkladného opatrenia. V bode 33 následne zhodnotil splnenie podmienok osvedčenia dôvodnosti návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v konkrétnych okolnostiach tohto prípadu. Krajský súd poukázal na to, že žalobkyňa osvedčila dôvodnosť a trvanie svojho nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana, keďže v konaní predložila príslušný list vlastníctva k dotknutým nehnuteľnostiam preukazujúci jej vlastnícke právo k nim, ďalej preukázala aj začatie výkonu záložného práva, t. j. nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy v podobe možnej trvalej straty vlastníctva nehnuteľností (predložením listu sťažovateľa z 30. novembra 2017), a napokon za nepochybne preukázaný považoval krajský súd aj vzťah navrhovaného neodkladného opatrenia k predmetu konania vo veci samej (predmetom konania je uloženie povinnosti žalovaným zdržať sa výkonu záložného práva). V bode 34 krajský súd uviedol, že žalobkyňa spochybňuje v celom rozsahu existenciu pohľadávky, na uspokojenie ktorej sa začal výkon záložného práva. Krajský súd sa následne vysporiadal aj s argumentáciou sťažovateľa, keď sa stotožnil s predbežným záverom okresného súdu, že hodnota pohľadávky bez jej príslušenstva zabezpečenej záložným právom ku dňu oznámenia o začatí výkonu záložného práva z 30. novembra 2017 neprevýšila 2 000 € (pozri bod 36), a reagoval aj na jej námietku týkajúcu sa nevykonateľnosti petitu neodkladného opatrenia, ktoré podľa sťažovateľa znemožňuje výkon zákonných práv samotných vlastníkov poukázaním na to, že neodkladné opatrenie nariadené po začatí súdneho konania má len dočasný charakter (pozri bod 37). Následne krajský súd uzavrel, že odvolacie námietky

žalovaných sú nedôvodné a nespôsobilé spochybnit' vecnú správnosť napadnutého uznesenia okresného súdu z 29. marca 2018, pričom naliehavosť záujmu žalobkyne na nariadení neodkladného opatrenia bola preukázaná hrozbou nenapraviteľnej ujmy, v dôsledku ktorej by mohla stratiť svoje obydlie, čím by mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do jej rodinného a súkromného života, ktorý by už nebolo možné zvrátiť (pozri bod 38 až 40).

28. Z citovaného uznesenia vyplýva, že krajský súd uviedol jednoznačné, zrozumiteľné a logické argumenty na podporu svojho záveru o splnení podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia v predmetnom konaní. V tejto súvislosti ústavný súd považuje za potrebné poukázať predovšetkým na skutočnosť, že krajský súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia riešil stret záujmu žalobkyne na ochrane súkromného a rodinného života so záujmom žalovaného v 1. rade, resp. ním zastupovaných vlastníkov bytového domu na realizácii ochrany ich vlastníckeho práva. Logickým vyvážením uvedených záujmov podľa názoru ústavného súdu možno dospieť len k záveru vyjadrenému aj v napadnutom uznesení krajského súdu, podľa ktorého neodkladné opatrenie ako prostriedok použitý na ochranu žalobkyne pred hroziacou ujmov (stratou obydlija) bol v tomto prípade použitý účinne a primerane. Ústavný súd teda nezistil žiadne ústavnoprávne vady, ktoré by odôvodňovali zásah do napadnutého uznesenia krajského súdu.

29. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

30. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

III.3 Záver

31. Z dôvodov uvedených v častiach III.1 a III.2 tohto uznesenia ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. a) a g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol.

32. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2019

Jana B a r i c o v á
predsedníčka senátu